

NOTAT: SÆDSKIFTE OG SELVFORSYNINGSGRAD

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

Sædskifte hos den økologiske griseproducent på sandjord og en samarbejdspartner på lerjord

KONKLUSION:

Regnearket kan give et hurtigt overblik over selvforsyningsgraden på den enkelte besætning. Samtidig er der mulighed for at udregne konsekvenser ved at ændre i sædskiftet. Regnearket giver også mulighed for at undersøge, hvordan et samarbejde med en partner med lerjord påvirker selvforsyningsgraden.

Formål: At udregne selvforsyningsgraden for korn for den enkelte økologiske griseproduktion, og som et partnerskab mellem to landmænd.

Metode: Der er udviklet et regneark, der kan udregne selvforsyningsgraden ud fra landmandens foderforbrug, produktion på egne marker og eventuelt på samarbejdspartnerens marker.

Forudsætning for regnearket: Overskueligheden i råvarebalancen skal gøre det nemmere at indgå et samarbejde mellem to bedrifter for at udnytte det potentielle merudbytte, der er ved at dyrke sine foderafgrøder på flere jordtyper.

Input i regnearket: I arket indtastes antal dyr, foderudnyttelse, tilvækst i perioden, antal hektar og fordelingen af korn- og bælgafgrøder.

Tabel 1 Indtastningstabel i beregningsark til selvforsyningsgrad.

Ude:	Ude:	Fordeling ærte/lupin i
Ha jord	Ha jord	forhold til

	Søer	Ja(1)/Nej(0)	Smågrise	Ja(1)/Nej(0)	Ungsvin	Slagtesvin	JB1-3	hestebønner	
Antal, dyr	400		0	9200	0	9200	250		0,5
Foder, FEsv/so	1820		35		42	205			
Foderudnyttelse, FE/kg tilvækst			2,2			3,1			
Kg tilvækst i perioden			16			80			

Foderblandinger indtastes efter råvaretype, mængde og dyregruppe. Alternativt kan man bruge en standardblanding, der ligger fortrykt. Priser kan løbende justeres.

Tabel 2: Indtastningstabel til foderblandinger i beregningsark til selvforsyningsgrad. (Priser fra Farmtal online 2018, samt bedste bud fra foderstoffene på solsikkekage)

	Små 12 kg	Slagt 20 kg	Slagt 50 kg	Søer die	Søer Dr	Priser
BYG	30	30	29	31		240
HVEDE	31	18	8	30		235
SOJAKAGE 8,1% fedt	10	19	15	13		475
TRITICALE,	0	0	0	0		230
SOLSIKKEKAGE, 18 % træstof	0	0	0	0		425
RUG	5	15	22	0		220
HAVRE	3	3	15	15		200
FISKEMEL	3	0	0	0		1230
HESTEBØNNER,	3	10	3	3		300
ÆRTER	3	0	2	2		302
LUPIN, blå,	4	0	0	0		295

Ud fra antal hektar indtastet i tabel 1 modregnes antal hektar til frilandsgrisene, og arealet der skal klargøres til frilandsgrise det følgende år. Udbytteerne i tabel 3 er gennemsnitsudbytter på JB1-3 jord med givende afgrøder. Anvendelsen af gødning til de enkelte afgrøder ses i sidste kolonne.

Tabel 3: Overblik over sædskifter og udbytter.

Total Ha	1	1		
176,80	År	Afgrøde JB: 1-3	Udbytte JB: 1-3, hkg	Udbytte, hkg
37	1	svin		
37	2	Vårbyg med græsudlæg		
35	1.	Blægplanter		1238
18	1.1	Blægsæd: Ærter el lupin	30	530
18	1.2	Blægsæd: Hestebønner	40	707
35	2.	Vinterrug+efterafrøde	35	1238
35	3.	Havre+efterafrøde	45	1591
35	4.	Vårbyg+mulig efterafgrøde	30	1061
35	5.	Vinterrug til slag	30	1061
				Gødning 100 kg N udnyttet. %
				0
				0
				10
				30
				30
				30

Output: Selvforsyningsgraden på kornafgrøder beregnes automatisk. Råvarebehovet beregnes, og du vil her have et simpelt overblik over din råvarebalance, og du vil få prognosetal på, hvor mange hkg du har i overskud/underskud af de enkelte foderafgrøder. Tallene kan løbende justeres i takt med, at du optimerer, ændrer eller udvider din produktion. Du kan også få et overblik over udbyttet i et 5-årssædskifte med de valgte afgrøder på din egen bedrift.

Tabel 4: Output fra sædskiftemodellen.

Jordtype		Afgøde JB: 1-3		
Selvforsyning grad af komdelen, %				
		0,21		
Svin	Søer	Smågrise	Slagtesvin	
Antal	400	9200	9200	
Foder	Søer	Smågrise	Slagtesvin	FE total
Foderforbrug, FE	1820	35	247	3322400
Foderudnyttelse, FE/kg tilvækst		2,2	3,1	
Råvare	Korn	Hkg		
	BYG	9749		
	HVEDE	5298		
	RUG	4870		
	HAVRE	4103		
	Total forbrug	24019		
Markplan	Afgøde	Ha		
Svin	Kløvergræs udlæg	37		
Omdrift areal	Vårbyg + kløvergræsudlæg	37		
			Udbytte	Fordeling af gødning
5 årssædskifte			Hkg	%
	1. Blægplanter	35	1238	0
	2. Vinternug+efterafgøde	35	1238	10
	3. Havre+efterafgøde	35	1591	30
	4. Vårbyg+mulig efterafgøde	35	1061	30
	5. Vinternug til slag	35	1061	30
	Korn udbytte		4950	
	Total udbytte	250	6188	
Udviklet af konsulent:				
Kristian Knage-Drangsfeldt				

Overblikket giver mulighed for nemt at se, hvor salgsafgrøder skal placeres for at have mest værdi for dig i forhold til selvforsyningsgraden af dine foderafgrøder.

SAMARBEJD MED LANDMAND PÅ JB4-6 JORD

Der er mulighed for at simulere et samarbejde mellem to bedrifter. Her findes i arket normal for udbytter på typiske foderafgrøder på hhv. JB1-3 og JB4-6. Løbende, som antallet af hektar indtastes for de forskellige afgrøder på primærbedriften, vises balancen for begge bedrifter i forhold til foderbehovet. Foderbehovet er beregnet ud fra dine indtastninger for antallet af dyr i grupper og mængden af de forskellige råvarer i foderarket. Under "total ha" for sekundærbedriften/samarbejdspartner-bedriften vises det antal hektar, som, ud fra

normudbytte på JB4-6, skal tillægges primærbedriften for at opfylde foderbehovet.

INPUT I REGNEARKET:

I sidste kolonne kan arealet med JB4-6 jord indtastes.

Tabel 5 input til regneark

	Ude:		Ude:		Ungavin	Slagtesvin	Ha Jord JB1-3	Fordeling ærte/lupin i		Fordeling ærte/lupin i	
	Søer	Ja(1)/Nej(0)	Smågrise	Ja(1)/Nej(0)				forhold til hestebønner	Ha Jord JB4-6	forhold til hestebønner	
Antal, dyr	400	0	9200	0		9200	200	0,5	300	0,5	
Foder, FEsv/so	1820		35		42	205					
Foderudnyttelse, FE/kg tilvækst			2,2			3,1					
Kg tilvækst i perioden			16			80					

SÆDSKIFTE FOR JB4-6 JORD MED UDBYTTER:

Tabel 6 Sædskilte for JB4-6 jord med udbytter og gødningsplan

Total Ha	2		2	
300,00	Afgrøde JB: 4-6	Udbytte JB: 4-6, hkg	Udbytte, hkg	Gødning 100 kg N udnyttet, %
0				
0				
60 1.	Blægplanter		2550	
30 1.1	Blægsæd: Ærter el lupin	35	1050	0
30 1.2	Blægsæd: Hestebønner	50	1500	0
60 2.	Hvede + efterafgrøde	50	3000	10
60 3.	Havre+efterafgrøde	55	3300	30
60 4.	Vårbyg+mulig efterafgrøde	40	2400	30
60 5.	Hvede + efterafgrøde	45	2700	30

Tabel 7 Resultater for selvforsyning grad af korndelen ved samarbejde

Jordtype		Afgørde JB: 4-6	
Selvforsyningsgrad af korndelen ved samarbejde:		68,07	%
5 årssædskilte	Total	Ha	Fordeling af gødning
		300	hkg %
	1. Bælgplanter	60	2550 0
	2. Hvede + efterafgrøde	60	3000 10
	3. Havre+efterafgrøde	60	3300 30
	4. Vårbyg+mulig efterafgrøde	60	2400 30
	5. Hvede + efterafgrøde	60	2700 30
	Total korndel		11400
	Total udbytte		13950
Udviklet af konsulent:			
Kristian Knage-Drangsfeldt			

